

Människohandel

Tusentals nigerianskor säljs i Europa varje år

Om terroristorganisationen Boko Haram förverkligar sitt hot om att sälja de 223 kidnappade skolflickorna som slavar betyder det att en del av flickorna kan gå samma öde till mötes som tusentals andra landssystrar, som varje år tvingas bli prostituerade i Västeuropa.

Det var den 14 april som nästan 300 skolflickor rövades bort från en skola i Chibok i delstaten Borno i norra Nigeria. Tiotals av dem lyckades fly men fortfarande är åtminstone 223 av dem spårlost försvunna. Skaran utökades dessutom med åtta nya flickor i mitten av veckan.

Var alla de här flickorna finns nu vet ingen, men det är inte uteslutet att terroristorganisationen Boko Harams ledare **Abubakar Shekau** förverkligat sitt hot:

– Jag har flickorna och jag ska sälja dem på marknaden. Det finns en efterfrågan på flickor, sade han i det korniga videoklipplet som skickades ut till världen i veckan.

Det finns uppgifter om att en del av flickorna redan tvingats ingå äktenskap med sina kidnappare, som ingår i den extremislamistiska grupperingen Boko Haram (översatt ungefär "västerländsk lära är förbjuden"). Det finns också uppgifter om att flera av dem sålts vidare till grannländerna Kamerun och Tchad. Boko Harams pris för en flicka har uppskattats till cirka 12 dollar, det vill säga drygt åtta euro.

Det är för tidigt att dra slutsatser om att någon av flickorna kommer att sluta sin färd som prostituerad i Västeuropa eftersom ingen vet var de finns. Ändå är det ingen omöjlig tanke då man tittar på trafiken av både kvinnor och barn från Nigeria.

Just den här händelsen är väldigt dramatisk men den beskriver på något sätt läget för kvinnorna i landet, säger **Eva Biaudet**, minoritetsombudsman och Finlands nationella människohandelsrapportör.

Det sade också **Aidan McQuade**, chef för organisationen Anti Slavery International, i en intervju för CNN i veckan.

– Det här är en händelse som botten i ett djupare sammanhang, i en kultur där flickor och kvinnor har väldigt svaga rättigheter. Nu har världen vaknat upp för att det handlar om så många flickor som förs bort på en gång, men slaveri och människohandel är ett gissel som plågat Nigeria redan länge.

Enligt organisationen Walk Free lever 700 000 människor i dag som slavar i Nigeria. De kommer ofta från den extremt fattiga landsbygden. Många av flickorna och kvinnorna tvingas in i äktenskap i väldigt ung ålder, ännu fler fraktas vidare till Europa där de hålls som hushålls-slavar eller tvingas arbeta inom sexindustrin.

Sveriges ambassad i huvudstaden Abuja bedömde i en rapport 2010 att 40 000 – 50 000 nigerianska kvin-

Svårt för barn och kvinnor

• **Enligt uppgifter från** Rädda barnen 2010 dör varje år nästan 800 000 barn före fem års ålder i Nigeria. Orsaken är ofta sjukdomar som går att förebygga och behandla. Läget är särskilt dåligt i landets norra delar.

• **Också mödradödligheten** är hög. En orsak är att så många unga flickor blir gravida, en annan den bristfälliga sjukvården: det går en läkare på 3 000 invånare. En tredje orsak är att aborter är tillåtna bara då kvinnans liv är i fara, vilket gör att kvinnor vänder sig till illegala abortörer. Ärligen dör tusentals kvinnor i Nigeria till följd av aborter. Man tror att var sjätte kvinna i världen som dör efter en illegal abort är en nigerianska.

• **Kvinnans ställning** är allmänt svår. Det är vanligt att minderåriga flickor blir bortgifta. Månggifte förekommer, både kristna och muslimer. Detsamma gäller könsstympning; upp till 60 procent av kvinnorna beräknas ha utsatts för någon form av omskärelse.

Källa: Landguiden / Utrikespolitiska institutet i Sverige

OFFER. Kvinnor som råkar ut för människohandlare kan endera forslas till sexhandelsmarknaden i Europa eller användas för att föda barn i så kallade babyfabriker, därifrån barnen säljs vidare bland annat till illegal adoption. I en EU-rapport slås det fast att försäljningen av barn är utbredd i Nigeria.

EPA/ONOME OGHENE

nor blivit offer för internationell människohandel – främst för sexuella ändamål – mellan åren 1990 och 2005. Varje år omhändertogs 2 000–3 000 kvinnor vid landets gränser men med ett stort mörkertal är uppskattningen att det kan handla om uppemot 10 000 kvinnor som varje år fraktas ut som handels gods.

Vid Finlands ambassad i Nigeria säger **Mikko Oksanen**, kontaktperson för migrationsärenden, att antalet är väldigt svårt att uppskatta eftersom offren förs ut både land- och flygvägen.

Det man ändå vet är att en stor del av dem som luras eller lockas bort hemifrån hamnar i Europa. Ett av de främsta mottagarländerna är Italien där olika organisationer beräknar att ungefär 60 procent av de prostituerade kommer från Afrika, 80 procent av dem från just Nigeria. Av en granskning som Svenska Dagbladet nyligen gjorde framgick det också att nigerianskorna där inte är särskilt värdefulla: priset på en flicka är 10–15 euro per tjänst och av pengarna går en betydande del till hallicker.

Förutom Italien har andelen nigerianskor de senaste åren ökat bland prostituerade i särskilt Spanien, Nederländerna och Norge. Finland har inte ansetts vara någon huvuddestination men även hos oss dök nigerianska kvinnor upp som prostituerade för några år sedan.

– Just nu är uppskattningen att 100 nigerianska kvinnor arbetar som prostituerade i Finland, säger Oksanen.

Finland känner till problemet

Ett av de här fallen ledde 2009 till en rättsprocess vid Helsingfors tingsrätt. Ledaren för nätverket gick under namnet Mama Blessing, som enligt åtalet hade värvat minst 24 kvinnor till Finland. För de 2 000 euro som kvinnorna betalade ordnade hon biljetter, hotellrum och nättannonser. Sex personer dömdes för bland annat grovt koppleri och koppleri. Kvinnorna som hade sålt sex hördes som vittnen och därefter skickades alla bort från Finland.

I Nigeria arbetar det statliga organet Naptip med att rädda människohandelsoffer. Deras bedömning är att 95 procent av de nigerianska kvinnorna som förs till Europa är offer för människohandel.

– Det är en uppskattning jag är benägen att skriva under, säger Oksanen med lång erfarenhet av gränsbevakningsarbete i Finland.

Hos oss ansvarar polisen för de regelrätta brottsutredningarna. Hitills har slutsatserna ändå varit att

nigerianska kvinnor inte uppfyllt kriterierna för människohandelsoffer. Men då Eva Biaudets byrå har synat rättsprocesserna i detalj har man noterat att det under polisförhören kan finnas indikatorer på att kvinnan är ett offer. Problemet är att förhållanden inte reagerar på dem.

– Förhöret kan sluta med att polisen frågar kvinnan om hon är ett människohandelsoffer. Offret vet inte vad hon ska säga och så tar det slut där. För lite mer än ett år sedan hade vi en officiell delegation som arbetar mot människohandel i Nigeria på besök och de var chockade över attityderna hos vår polis. I vår kommande rapport säger vi att läget när det gäller att känna igen offer inte nämnvärt har förbättrats sedan vår senaste omfattande granskning 2010, säger Eva Biaudet.

I Sverige och Norge har tredje sektorn arbetat mycket med just de nigerianska kvinnor som säljer sig på gatan och fört fram att kvinnorna kan förefalla nöjda med att stå där, men att det är nära på omöjligt att få klarhet i hurdana hot de lever under eftersom de inte vågar tala med någon. Det finns indikatorer på att det i allt högre grad är organiserade nätverk som står bakom handeln med nigerianskor, både i Norden och i övriga EU, men det är svårt att komma åt dem när kvinnorna inte vågar tala.

Kontrolleras via familjen

Vägen till Europa är vanligtvis också mer organiserad än att en terroristgrupp bryter sig in i skolor för att röva bort flickorna. Det vanliga scenariot är i stället att kontaktpersonen uppenbarar sig i fattiga och ödsliga byar för att värva lämpliga kandidater. Överenskommelsen om flickan ingås med familjen och mer sällan får de veta vad hon egentligen ska göra i Europa, annat än att hon ska tjäna pengar för dem.

I rapporten från Sveriges ambassad i Abuja för man fram att kontrollen över flickorna inleds redan i det här stadiet. Det kan handla om att svära en ed där flickan ingår en pakt med människohandlaren inför religiösa ledare. Att bryta den paktens är ett svek mot den egna familjen och hela byn. Det kan handla om att kontrollera flickorna genom olika former av ritualer, vilket ger människohandlarna ett kraftigt psykologiskt övertag över flickorna.

– Man måste komma ihåg att de här flickorna kommer från fattiga förhållanden. De är utan utbildning och lever i en gammaldags kultur där man tror på gamla ritualer och

där det är en plikt att ta hand om sina föräldrar. Någonstans ifrån ska man få pengar, det är en hederssak, säger Oksanen.

I samband med överenskommelserna drar familjen på sig en skuld för flickans resa, och när hon kommer till Europa måste hon börja betala av skulden genom sexarbete. Skulden har sällan någon förankring i verkliga kostnader utan det handlar om uppbyggda summor på tiotusentals euro som baserar sig på godtycklighet och som i regel tar minst tre fyra år att betala bort. Efter att ha arbetat bort skulden är kvinnan vanligtvis så förstörd, fysiskt och psykiskt, att hon inte har kapacitet att bryta sig loss från sexarbetet.

Europa bättre än hemmet

Men trots att livet i Europa är helvetiskt är det för många ett bättre liv än det som väntar hemma.

I Norge erbjöd man en del av de här prostituerade från Nigeria stora summor för att de skulle åka hem men de tackade nej. Man måste förstå att alternativet är så dåligt att de hellre stannar i Europa, och då står de ut med ganska mycket här, säger Eva Biaudet.

Den nigerianska människohandeln har varit känd länge i Europa. Att den nu börjar synas också i Nord-europa tycker Mikko Oksanen är logiskt.

Om en kvinna får 10–15 euro för en tjänst i Italien eller Spanien, och allt från 120–200 euro för samma tjänst i Finland så förstår man att det handlar om enorma prisskillnader för henne.

Kärnproblemet är inte heller att kvinnorna är här, eller att de praktiskt taget ställer upp på vad som helst för att tjäna så mycket pengar som möjligt. Kärnproblemet är att det finns en efterfrågan på dem i Finland.

– Vi har länge haft en prostitutionsmarknad som domineras av estniska och ryska kvinnor. När det nu kommer nigerianska kvinnor upplevs de som nya och exotiska, sådana man gärna köper, säger Oksanen.

Så hur ska Finland, och EU, lösa det här?

– Jag har ett enkelt svar: anställ kunliga människor från Nigeria. De kan språket och kulturen. De har kontakterna i Nigeria och vet hur man ska närma sig kvinnorna så att de vågar börja prata. Om de börjar prata så kan vi småningom komma åt de rövare som står bakom verksamheten.

Jeanette Björkqvist

029 080 1313, jeanette.bjorkqvist@hbl.fi
Twitter: @nettebjorkqvist